

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XII. Tibi qui.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

nem remittendæ videantur, Trident. sess. 24. c. 1. de reform. matrimonij. Aut si ex commissione Sedis Apostolicæ, super impedimento matrimonij contrahendi dispensandum; dummodo scandalum, infamia, vel alia rationabilis causa ita postulare videatur: Hac in re plurimum momenti habere debet ipsius commissarij seu delegati iudicium; tamen si fortasse producti testes, isque qui eorum depositiones concepit, minus aptè causas explicarit: quandoquidem commissio talibus verbis fieri solet, apud Sanchez lib. 8. de matrim. disp. 35. n. 1. *Te diligenter super præmissis informes, & si per informationem eandem, preces veritate nisi repereris, super quo tuam conscientiam oneramus, tunc &c.* Apostolicâ auctoritate dispenses.

Circa §. Si quid autem, quærit Gl. ver. remissione; Si Iudex parti litiganti, à qua munus accepit, re ipsâ restituerit, num postea de nouo illud Iudici à parte liberaliter donari possit? Affirmat probabiliter Gl. quâ sequitur Molin. cit. disp. 84. n. 14. dummodo nihil in fraudem fiat, & is, cui donatum, defierit tunc esse iudex delegatus donantis. Quia aliud est restitutionem accepti muneris remittere, quod hic prohibetur; aliud verò rem in effectu restitutam, denuò donare: In odiosis verò, seu pœnalibus non debet fieri extensio de casu in casum. Quam ipsam ob causam Gl. in §. Insuper, ver. moderatas, & Mol. cit. disp. n. 16. bene admonent; hanc ipsam pœnam seu inhabilitatem comparandi dominij accepti muneris, extra casum, de quo c. loquitur, delegatorum Roman. Pontificis, & Legatorum eius, extendendam non esse ad alios iudices delegatos.

§. Pro ferendo.

19 Delegatus testes vocare non debet, nisi conditio & status causæ postulet. Tum verò is, qui testes produxit, competentes expensas pro veniendo, commorando, redeundo, illis ministrare cogitur.

Vide quæ suprâ dixi in hoc c. §. Insuper, not. 2.

§. fin.

Quidquid contra præsentem constitutionem actum fuerit, ipso iure irritum & inane est.

Bene hîc Glossa admonet, hoc esse nouum statutum: quia spectato priore iure, processus institutus non obseruatis quibusdam, quæ hîc præcipiuntur, validus erat, donec per exceptionem oppositam infirmaretur. Videri potest Suarez lib. 5. de legibus cap. 28. & 29.

CAPITVLVM XII.

Tibi qui.

PARAPHRASIS.

Caius à Sede Apostolica gratiam impetrauit ad ecclesiam Biturensis; constituto ipsi executore, qui ipsum in Canonicum recipi faceret, & præbendam, si quæ vacaret, aut proximè vacaturam prouideret. Postea similem gratiam expectatiuam in eadem ecclesia à Pontifice Seius impetrauit, qui literis suis prius præsentatis, in Canonicum receptus fuit ante Caium, qui literas postea præsentauit. Inde dubium ortum est, vter horum in assuetudine præbendæ vacantis anteferendus sit? Respondet Bonif. VIII. Si præbendæ eo tempore, cum Caius prior literarum impetrator in Canonicum receptus est, Seio necdum collata fuit, dictum Caium præferendum esse: Sin autem collatio tunc facta, relinquenda est præbenda eidem Seio prouiso: Præterquam si executor intimauerit collatori mandatum de prouidendo ipsi Caio; seu vigore mandati interdixerit ei, ne conferret, præsertim si cum inhibitione collationis interpositum sit decretum, vt alteri facta collatio irrita sit: Idemque iuris esse debet, si in literis gratiæ Apostolicæ insertum fuerit, vt irritum & inane esset, quidquid contra eam attentaretur. Tunc enim non obstante, quòd ante receptionem Caij, priori literarum præsentatori

tatori Seio præbenda collata sit, eidem auferri, & Caio conferri debet: Dummodo Caio, priori impetranti, dolus aut notabilis negligentia obijci non possit.

SUMMARIUM.

1. *Impetrans gratiam expectatiuam post alium, si prius in Canonicum receptus est, in assentione præbende priori impetranti postponendus est, nisi dolus aut negligentia huic obijci possit.*
2. *Executores habent iurisdictionem delegatam.*

NOTANDUM I. Canonicatus distinguitur à præbenda, adeo, ut inter duos impetrantes gratiam expectatiuam, si posterior prius in Canonicum receptus est, in assentione præbende priori impetranti postponendus sit.

Limitari tamen id debet, sicuti in fine c. dicitur: Nisi dolus, aut notabilis negligentia ei obijci possit. Exempla eius rei affert Francus hic n. 8. Felin. in c. Capitulum n. 5. hoc tit. Si primus gratiæ impetrator sciens posteriori præbendam conferri, id fieri permittat; Vel si intra terminum à collatore, aut secundæ gratiæ constituto executore, sibi assignatum, prouideri sibi non faciat, seu colationem præbende acceptare culpabiliter intermittat.

Aduertendum hic obiter, decisioni huius c. non aduersari e. eum cui 7. de præb. in 6. ubi dicitur, eum qui canonicatum à Sede Apostolica assensus est, omnibus alijs præferendum esse, etiam illi, qui literas de simili gratia prius præsentauit, priusque receptas fuit. Nam textus ille loquitur de prouisione seu collatione canonicatus in forma *Dignum* à Papa facta, per quam ius in re, & quasi dominium canonicatus seu beneficij acquiritur: hic autem sermo est de gratia expectatiua, seu mandato prouidendi: *Longè autem diuersa sunt, conferre & mandare conferri, ait Gl. in cit. c. eum cui.*

NOTANDUM II. Executor à Papa constitutus ad expediendam gratiam beneficiale, habet iurisdictionem delegatam à Pa-

pa, uti ex hoc cap. colligitur, cum dicitur, quod possit inhibere collatori, decretum interponere, & contradictores quoslibet compefcere. Et ita annotauit Gl. hic ver. certo, & alia Gl. in Clem. 1. ver. executores de offic. delegati, & uideri potest Francus hic n. 4. ubi admonet, ex doctrina Lapi. & cit. Gl. huius c. quod executor deberet esse certus ac nominatus; quemadmodum & de iudice delegato dictum in c. ad hæc 10. hoc tit. in antiq.

CAPITVLVM XIII.

Si pro te.

PARAPHRASIS.

Titius impetrauit literas executorias ad Præpositum ecclesiæ Biturenfis, ut ipsi Canonicatum, & præbendam vacantem, uel proximè vacaturam, Apostolicâ auctoritate prouideret; si Episcopi & Capituli consensus accederet. Postea uero Sempronius ad eandem ecclesiam impetratâ gratiâ, in Canonicum receptus fuit: Hoc facto, cum deinde Episcopi & Capituli consensus accederet, etiam Titio priori literarum impetranti, canonicatus collatus est. Hoc in casu, si post utriusque receptionem, præbendam vacare contingat, dubitatum fuit, uter alteri anteposendus sit; Respondet Bonifacius VIII. Sempronium esse in præbenda eius assentione anteposendum.

SUMMARIUM.

1. *Si primo impetranti mandetur prouideri sub conditione, & secundus prius impetrans ante illius conditionem impletam obtineat Canonicatum, is in assentione præbende primo præferitur.*
2. *Quod si Episcopus mortuus esset, aut impeditus, quo minus assensum daret cum Capitulo in mandato requisitum ad Canonicatum Titio conferendum, executor cum solo Capituli consensu prouidere non potuit, nisi in mandato expressum fuisset, ut cum consilio Episcopi executor procederet.*

NOTAN-